

ЩО ВАЖЛИВО ЗНАТИ КОЖНОМУ ДЕРЖАВНОМУ СЛУЖБОВЦЮ

Відповідно до статті 45 Закону України "Про запобігання корупції" (далі – Закон) державні службовці зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація), за минулий рік.

Законом передбачено чотири типи декларацій суб'єкта декларування:

1) **щорічна декларація**, яка подається у період з 00 годин 00 хвилин 01 січня до 00 годин 00 хвилин 01 квітня року, наступного за звітним роком. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому подається декларація, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року;

2) **декларація суб'єкта декларування, який припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування**, що подається не пізніше дня такого припинення. Якщо припинення зазначених функцій відбулося з ініціативи роботодавця, декларація подається не пізніше двадцяти робочих днів з дня, коли суб'єкт декларування дізнався чи повинен був дізнатися про таке припинення. Декларація суб'єкта декларування, який припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, охоплює період, який не був охоплений деклараціями, раніше поданими таким суб'єктом декларування, та містить інформацію станом на останній день такого періоду. Останнім днем такого періоду є день, що передує дню подання декларації. Під раніше поданими деклараціями розуміються як декларації, що були подані до Реєстру відповідно до Закону, так і декларації, що були подані відповідно до Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції";

3) **декларація суб'єкта декларування, який припинив діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування**, що подається до 00 годин 00 хвилин 01 квітня року, наступного за звітним роком, у якому було припинено таку діяльність. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому подається декларація, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року;

4) **декларація суб'єкта декларування, який є особою, що претендує на зайняття посад**, що подається до призначення або обрання особи на посаду. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому особа подала заяву на зайняття посади (участь у конкурсі), якщо інше не передбачено законодавством, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року.

Відповідальний підрозділ (особа) органу, в якому працюють (працювали) суб'єкти декларування, перевіряє факт подання декларацій шляхом пошуку та перегляду інформації в публічній частині Єдиного державного реєстру

декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на офіційному веб-сайті Національного агентства.

У випадку встановлення факту неподання чи несвоєчасного подання декларацій суб'єктами декларування відповідно до вимог Закону відповідальний підрозділ (особа) органу, в якому працюють (працювали) суб'єкти декларування, повідомляє про це Національне агентство упродовж трьох робочих днів з дня виявлення такого факту. Повідомлення Національного агентства про факт неподання чи несвоєчасного подання декларацій надсилається засобами поштового зв'язку (рекомендованим листом з повідомленням про вручення).

У випадку встановлення факту неподання декларації суб'єктом декларування відповідно до вимог Закону Національне агентство письмово повідомляє про це суб'єкта декларування, керівника державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, їх апарату, юридичної особи публічного права, вищому органу управління відповідного громадського об'єднання, іншого непідприємницького товариства, в якому працює (здійснює діяльність) суб'єкт декларування, та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції у визначеному Національним агентством порядку.

Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції – органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції.

Національне агентство направляє такому суб'єкту лист з проханням надати пояснення щодо причин несвоєчасного подання декларації. За наявності ознак адміністративного правопорушення уповноважена особа Національного агентства складає протокол про адміністративне правопорушення у встановленому законодавством порядку, який за рішенням Національного агентства направляється до суду.

Контроль щодо правильності та повноти заповнення декларацій проводиться автоматично засобами програмного забезпечення Реєстру під час подання декларації відповідно до форми декларації, затвердженої рішенням Національного агентства від 10 червня 2016 року № 3, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 15 липня 2016 року за № 960/29090 (далі - форма декларації), та Технічних вимог до полів форми декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та Форми повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування, затверджених рішенням Національного агентства від 10 червня 2016 року № 4 (далі - Технічні вимоги до полів форми декларації).

Відповідно до статті 50 Закону України "Про запобігання корупції" декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, підлягають повній перевірці.

Обов'язковій повній перевірці підлягають декларації службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, перелік яких затверджується Національним агентством.

Обов'язковій повній перевірці також підлягають декларації, подані іншими суб'єктами декларування, у разі виявлення у них невідповідностей за результатами логічного та арифметичного контролю.

Національне агентство проводить повну перевірку декларації, а також самостійно проводить повну перевірку інформації, яка підлягає відображенню в декларації, щодо членів сім'ї суб'єкта декларування у випадках, передбачених частиною сьомою статті 46 цього Закону.

Повна перевірка декларації розглядає достовірність задекларованих відомостей; точність оцінки задекларованих активів; наявність конфлікту інтересів. Застосовується повна перевірка декларації у період здійснення суб'єктом декларування діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, а також протягом трьох років після припинення такої діяльності.

Повна перевірка декларації за цим Порядком здійснюється упродовж 60 календарних днів з дня прийняття Рішення про проведення перевірки.

У разі необхідності строки проведення повної перевірки декларації можуть бути продовжені, але не більше ніж на сукупний строк у 30 календарних днів. Рішення про продовження повної перевірки декларації приймається Національним агентством у випадку неотримання відповідей та/або інформації по суті, необхідних для проведення повної перевірки декларації, у відповідь на запити (листи) Національного агентства.

Якщо в результаті повної перевірки декларації було встановлено відображення у декларації недостовірних відомостей, неточну оцінку задекларованих активів, наявність конфлікту інтересів, в Рішенні про результати здійснення повної перевірки декларації додатково наводяться обґрунтування відповідних висновків, у тому числі посилення на матеріали, які стали підставою для висновку, та враховуються пояснення суб'єкта декларування. При цьому разом з Рішенням про результати здійснення повної перевірки декларації Національне агентство приймає рішення щодо направлення Рішення про результати здійснення повної перевірки декларації до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з урахуванням положень статті 216 Кримінального процесуального кодексу України.

Питання про складення та направлення до суду протоколу про адміністративне правопорушення та щодо складення припису стосовно притягнення суб'єкта декларування до встановленої законом відповідальності вирішується Національним агентством у визначеному законодавством порядку.

Відповідно до частини 1 статті 65 Закону України "Про запобігання корупції" за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Адміністративна відповідальність.

За несвоєчасне подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів громадян, відповідно до ч.1 ст. 172-6 КУАП.

Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-резидента або про суттєві зміни у майновому стані тягне за собою накладення штрафу від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів громадян, відповідно до ч.2 ст. 172-6 КУАП.

Подання завідомо недостовірних відомостей, майно на суму 100-250 прожиткових мінімумів або 192,1–480,250 тис. грн тягне за собою накладення штрафу від 17 тис.грн до 42,5 тис.грн.

Подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації (більше, ніж 480,250 тис. грн.) караються штрафом 42,5-51 тис. грн., громадськими роботами на строк від 150 до 240 годин, або позбавлення волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, відповідно до ст.366-1 Кримінального Кодексу України.

Згідно частини 2 статті 65 Закону, особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Виходячи з положення частини 2 статті 65 Закону, якщо судом не застосовано до особи покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, то таку особу слід притягнути до дисциплінарної відповідальності.

Так, відповідно до статті 84 Закону України "Про державну службу", підставами для припинення державної служби у зв'язку із втратою права на державну службу або його обмеженням є набрання законної сили рішенням суду щодо притягнення державного службовця до адміністративної відповідальності за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення.

У цьому випадку суб'єкт призначення зобов'язаний звільнити державного службовця у триденний строк з дня настання або встановлення факту, передбаченого цією статтею, якщо інше не встановлено законом.

Окрім того, відповідно до статті 19 Закону України "Про державну службу", на державну службу не може вступити особа, яка: піддавалася адміністративному стягненню за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення – протягом трьох років з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили.

Невідповідність у 1921 тисячі гривень (і понад) передбачає адміністративну відповідальність за подання недостовірної інформації, відповідно до статті 172-6 Кодексу України про адміністративні

правопорушення (накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

Якщо така свідома (зумисна) невідповідність сягає (і перевищує) 250 прожиткових мінімумів для працездатних осіб ($1921 \times 250 = 480,250$ грн) то суб'єкту декларування загрожує покарання, встановлене статтею 366-1 Кримінального кодексу України (штраф від 2500 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від 150 до 240 годин, або позбавлення волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років).

Доцільно зауважити, що має сенс лише вчасна повна перевірка декларації, оскільки статтею 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення встановлено, що адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, може бути накладено протягом трьох місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення.

Стаття 49 Кримінального кодексу України встановлює, що особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з дня вчинення нею злочину і до дня набрання вироком законної сили минуло три роки – у разі вчинення злочину невеликої тяжкості, за який передбачено покарання у формі обмеження або позбавлення волі.

Злочин передбачений статтею 366-1 (Декларування недостовірної інформації) Кримінального кодексу України належить саме до злочинів невеликої тяжкості строк давності якого складає три роки.

Притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, має низку наслідків, зокрема:

1. Особа, притягнена до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, автоматично вноситься до Єдиного реєстру осіб, які вчинили корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення.

2. Особа, яка піддавалася адміністративному стягненню за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, – протягом трьох років з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили не може вступати на державну службу (стаття 12 Закону України "Про державну службу").

3. Якщо до адміністративної відповідальності за вчинення порушення, пов'язаного з корупцією, притягується працюючий державний службовець, то відповідно до статті 84 Закону України "Про державну службу" його державна служба припиняється і починає діяти трирічна заборона на зайняття посад державної служби.

Для державних службовців навіть мінімальний штраф є неприйнятним. Наприклад: особа, яка забула подати повідомлення про суттєві зміни у майновому стані й у зв'язку з цим притягнута до адміністративної відповідальності, позбавляється права обіймати посади державної служби.

Особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, варто розуміти, що незнання закону не звільняє від відповідальності. А також, пам'ятати про обов'язки, оскільки забудькуватість не є пом'якшувальною обставиною.